

Vergaderjaar 2009–2010

32 222 X

Wijziging van de begrotingsstaten van het ministerie van Defensie (X) voor het jaar 2009 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

(A) ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Toelichting bij wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2009 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het ministerie van Defensie (X).

De in die begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

De Minister van Defensie,
E. van Middelkoop

(B) BEGROTINGSTOELICHTING

De departementale begroting

1. Leeswijzer

Budgettaire kader

Uit de hiervoor vermelde samenvattende begrotingsstaat blijkt dat ten opzichte van de eerste suppletoire begroting 2009 een bedrag van € 10,754 miljoen aan de begroting voor 2009 wordt onttrokken en dat het begrotingsbedrag voor de ontvangsten 2009 met € 8,074 miljoen wordt verlaagd. Dit leidt tot een uitgavenbudget van € 8 727,284 miljoen en een ontvangstenbudget van € 531,469 miljoen voor het ministerie van Defensie. Het bedrag voor de in 2009 aan te gane verplichtingen wordt verlaagd met € 588,726 miljoen tot € 8 503,139 miljoen.

Samenvatting belangrijkste begrotingswijzigingen

Tot de belangrijkste begrotingswijzigingen kan worden gerekend de toekenning van € 18,0 miljoen van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Het gaat hier om de investeringsbijdrage voor de Nederlandse deelname aan het C-17 initiatief van de NAVO om de strategische luchttransportcapaciteit te vergroten. Een generale mutatie van € – 22,198 miljoen heeft betrekking op het niet-relevante deel van de pensioenen en uitkeringen. Daarnaast is er sprake van overhevelingen met diverse andere departementen voor een totaalbedrag van per saldo € 1,5 miljoen. De neerwaartse bijstelling van de ontvangsten wordt per saldo veroorzaakt door lagere verkoopopbrengsten (€ 29,0 miljoen) en lagere personele ontvangsten (€ 4,1 miljoen). Hier tegenover staan hogere ontvangsten die verband houden met het aandeel van de deelnemende landen in de uitvoering van crisisbeheersingsoperaties (€ 14,1 miljoen) en diverse overige ontvangsten voor een bedrag van € 10,9 miljoen. De verlaging van het verplichtingenniveau is ontstaan door de diverse investeringsprojecten administratief in overeenstemming te brengen met de contractgegevens en de bijbehorende fasering. Dit is met name een uitvloeisel van het overgaan naar het nieuwe administratiesysteem (SAP) en het schonen van de oude administratie (Geïntegreerde Verplichtingen Kas Kosten Administratie).

Uitvoeren crisisbeheersingsoperaties

Op de website van het ministerie van Defensie (www.defensie.nl/missies) is actuele informatie beschikbaar over de verschillende crisisbeheersingsoperaties.

2. Het beleid

Algemeen

Met dit wetsvoorstel wordt voorgesteld de begrotingen van de uitgaven en de ontvangsten van het ministerie van Defensie (X) voor het jaar 2009, respectievelijk met € 10,754 miljoen en € 8,074 miljoen te verlagen.

De mutaties die tot deze aanpassingen leiden worden in de Najaarsnota 2009 (Kamerstukken II, 2009–2010,, nr. 1) opgenomen.

De cijfermatige aansluiting ten opzichte van de Voorjaarsnota 2009 is als volgt:

Uitgaven

Stand begroting Voorjaarsnota 2009	€ 8 738,038 miljoen
Totaal mutaties na Voorjaarsnota opgenomen in de Miljoenennota 2010	- € 5,198 miljoen
Nadere wijzigingsvoorstellen 2009	- € 5,556 miljoen
Stand begroting Defensie (X) in de Najaarsnota 2009	€ 8 727,284 miljoen

Ontvangsten

Stand begroting Voorjaarsnota 2009	€ 539,543 miljoen
Totaal mutaties na Voorjaarsnota opgenomen in de Miljoenennota 2010	- € 4,111 miljoen
Nadere wijzigingsvoorstellen 2009	- € 3,963 miljoen
Stand begroting Defensie (X) in de Najaarsnota 2009	€ 531,469 miljoen

Overzicht uitgavenmutaties

Bedragen x EUR 1 000

Omschrijving	UCBO	CZSK	CLAS	CLSK	CKMar	DMO	CDC	Geh.	Nom.	Alg.	Totaal
Begroting 2009 (incl. Nota van Wijziging)	326,1	625,4	1 351,4	717,0	386,1	2 285,1	1 009,0	2,2	81,6	1 684,0	8 467,9
Wijzigingen in samenhang met de Voorjaarsnota 2009											
1. Definitieve eindejaarsmarge 2008									- 33,0		- 33,0
2. Overhevelingen tussen departementen	51,0				0,7		- 6,3		- 1,1		44,3
3. Herschikking tussen defensieonderdelen		- 12,1	- 10,2	- 10,0	0,8	21,3	114,6		- 76,0	- 28,4	0,0
4. Bijstelling ontvangsten									8,0		8,0
5. Toekenning Loonbijstelling									177,7		177,7
6. Toekenning Prijsbijstelling									71,9		71,9
7. Sociaal flankerend beleid									1,2		1,2
Stand Voorjaarsnota 2009	377,1	613,3	1 341,2	707,0	387,6	2 306,4	1 117,3	2,2	230,4	1 655,6	8 738,0
1. Herschikking tussen defensieonderdelen									- 1,2	1,2	0,0
2. Overhevelingen van/naar andere departementen									- 1,1		- 1,1
3. Uitdeling loonbijstelling		20,2	41,9	17,8	11,6	13,0	16,1		- 149,7	29,1	0,0
4. Uitdeling prijsbijstelling		3,7	6,5	5,5	2,2	46,1	8,6	0,0	- 76,4	3,6	0,0
5. Bijstelling ontvangsten									- 4,1		- 4,1
Afrondingsverschillen											0,0
Stand Miljoenennota 2010	377,1	637,3	1 389,6	730,3	401,4	2 365,5	1 141,9	2,2	- 2,0	1 689,4	8 732,8
Nadere wijzigingen:											
6. Overhevelingen van/naar andere departementen						18,0			1,0	- 20,6	- 1,6
7. Bijstelling ontvangsten Crisisbeheersingsoperaties	14,1										14,1
8. Herschikking tussen defensieonderdelen		- 0,9	- 18,7	- 1,7	0,0	66,0	- 20,7		- 16,1	- 8,0	0,0
9. Bijstelling ontvangsten									10,9		10,9
10. Bijstelling ontvangsten verkoopopbrengsten						- 39,0	10,0				- 29,0
Afrondingsverschillen											0,0
Stand tweede suppletore begroting 2009/ Najaarsnota 2009	391,2	636,4	1 370,9	728,7	401,4	2 410,5	1 131,3	2,2	- 6,2	1 660,8	8 727,3

Toelichting

A. Mutaties tot stand Miljoenennota 2010

1. Herschikkingen tussen defensieonderdelen

Het betreft hier de eerder gestalde uitgaven voor het Sociaal Beleidskader, die nu naar de Bestuursstaf worden overgeboekt.

2. Overhevelingen tussen departementen

Overhevelingen van het ministerie van Defensie naar andere departementen hebben per saldo geleid tot een verlaging van het defensiebudget met € 1,1 miljoen. Het gaat hier om een geleverde bijdrage aan het ministerie van Economische Zaken ten behoeve van nanotechnologie (€ 0,2 miljoen) en de afrekening van het Kluwer-contract 2009 waartoe aan het ministerie van Financiën € 0,9 miljoen is overgeheveld.

3 en 4. Utdeling loon- en prijsbijstelling

Het betreft hier de verdeling van de loon- en de prijsbijstelling over de defensieonderdelen.

5. Bijstelling ontvangsten

De uitgavenbegroting is met € 4,1 miljoen verlaagd in verband met de doorwerking in de uitgaven van de lager dan geraamde ontvangsten.

B. Nadere wijzigingen

6. Overhevelingen tussen departementen

Tot de belangrijkste overheveling kan worden gerekend de toekenning van € 18,0 miljoen van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Het gaat hier om de investeringsbijdrage voor de Nederlandse deelname aan het C-17 initiatief van de NAVO om de strategische luchtransportcapaciteit te vergroten. De uitgaven voor pensioenen en uitkeringen zijn voor het niet-relevante deel met € 22,2 miljoen neerwaarts bijgesteld en gebracht ten gunste van het generale beeld. Daarnaast hebben er diverse kleine overhevelingen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor in totaal een bedrag van € 2,6 miljoen plaatsgevonden.

7. Bijstelling ontvangsten Crisisbeheersingsoperaties

De doorwerking in de uitgaven van de ontvangsten is met name het gevolg van de van partnerlanden ontvangen vergoeding voor de ondersteuning in Afghanistan. Daarnaast is een vergoeding ontvangen van de Verenigde Naties voor de Nederlandse inzet van personeel en materieel bij de UNIFIL missie.

8. Herschikkingen tussen defensieonderdelen

Het bepalen van het vermoedelijk beloop 2009 heeft geleid tot mutaties tussen de defensieonderdelen. Deze mutaties hebben onder andere betrekking op de bijstelling van de uitgaven voor het onderhoud aan wapensystemen en voorraden. De diverse bijstellingen op de exploitatie zijn een gevolg van gewijzigde uitgaven door vertraging van onder andere de projecten Walradar en Windmolens en het lager aantal claims in 2009 aangaande de Bommelerwaard dan was voorzien. Bijstelling van de personele uitgaven vindt onder andere plaats door minder oefeningen en aanpassing van het vermoedelijk beloop van de uitgaven voor pensioenen en uitkeringen. Voor de investeringen geldt onder andere dat de raming voor investeringen in infrastructuur en informatie-voorziening zijn bijgesteld.

9. Bijstelling ontvangsten

De doorwerking in de uitgaven van de hogere ontvangsten bedraagt

€ 10,9 miljoen. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij het overzicht van de ontvangstenmutaties.

10. Bijstelling ontvangsten verkoopopbrengsten

De uitgavenbegroting is neerwaarts aangepast met € 29,0 miljoen in verband met de doorwerking in de uitgaven van een andere fasering van de opbrengsten uit verkoop van materieel die op de ontvangstenbegroting verantwoord worden.

Overzicht ontvangstenmutaties

Bedragen x EUR 1 000

Omschrijving	UCBO	CZSK	CLAS	CLSK	CKMar	DMO	CDC	Geh.	Nom.	Alg.	Totaal
Begroting 2009 (incl. Nota van Wijziging)	1,4	23,9	18,2	8,7	5,0	398,0	65,3	0,0	0,0	11,1	531,5
Wijzigingen in samenhang met de Voorjaarsnota 2009											
1. Bijstelling ontvangsten		- 8,0		1,0		15,0					8,0
Stand Voorjaarsnota 2009	1,4	15,9	18,2	9,7	5,0	413,0	65,3	0,0	0,0	11,1	539,5
1. Bijstelling ontvangsten		- 0,6	- 2,0	- 0,4	- 0,3	0,0	- 0,8				- 4,1
Afrondingsverschillen											
Stand Miljoenennota 2010	1,4	15,3	16,2	9,3	4,7	413,0	64,5	0,0	0,0	11,1	535,4
Nadere wijzigingen:											
2. Bijstelling ontvangsten Crisisbeheersingsoperaties	14,1										14,1
3. Bijstelling ontvangsten		- 0,3	- 0,1	2,0	2,3	0,0	2,5			4,5	10,9
4. Bijstelling ontvangsten verkoopopbrengsten						- 39,0	10,0				- 29,0
Stand tweede suppletore begroting 2009/ Najaarsnota 2009	15,5	15,0	16,1	11,2	7,1	374,0	77,0	0,0	0,0	15,6	531,5

Toelichting

A. Mutaties tot stand Miljoenennota 2010

1. Bijstelling ontvangsten

De bijstelling op de ontvangsten heeft betrekking op lagere personele ontvangsten in verband met verlaagde inhoudingen voor huisvesting.

B. Nadere wijzigingen

2. Bijstelling ontvangsten Crisisbeheersingsoperaties

De ontvangstenraming is naar boven bijgesteld. Dit is met name het gevolg van de van partnerlanden ontvangen vergoeding voor de ondersteuning in Afghanistan. Daarnaast is er een vergoeding ontvangen van de Verenigde Naties voor de Nederlandse inzet van personeel en materieel bij de UNIFIL-missie.

3. Bijstelling ontvangsten

De doorwerking in de uitgaven van de hogere ontvangsten bedraagt € 10,9 miljoen. Dit is onder andere het gevolg van extra ontvangsten die betrekking hebben op de gezondheidszorg. De Franse bijdrage in de vernieuwing van de brandstofpijpleiding tussen Nederland en België is ontvangen. Daarnaast is compensatie verkregen uit het Europese Subsidie Fonds voor specifieke opleidingen.

4. Bijstelling verkoopopbrengsten

Als onderdeel van de herfasering van de verkoopopbrengsten in de begroting 2010, worden in 2009 de verkoopopbrengsten roerende zaken

bijgesteld. Het betreft hier onder andere een nadere vaststelling van het verkoopschema voor Tanks, Pantserhouwitzeren en F-16 gevechtsvliegtuigen.

Budgettaire gevolgen van beleid

Beleidsartikel 20 Uitvoeren crisisbeheersingsoperaties

Bedragen in EUR 1 000

Omschrijving	Stand ontwerp-begroting 2009	Stand 1e suppletoire begroting 2009	Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting 2009
Verplichtingen	326 100	377 100	14 093	391 193
Uitgaven				
<i>Balkan</i>				
EUFOR/Althea	3 500	6 900		6 900
EULEX	1 300	1 300	- 800	500
Overige operaties Balkan	340	800	100	900
<i>Afghanistan</i>				
ISAF	270 000	329 000		329 000
Overige operaties Afghanistan	350	350	- 200	150
<i>Midden-Oosten</i>				
UNIFIL				0
Overige operaties Midden-Oosten	500	630	- 60	570
<i>Afrika</i>				
EUFOR TCHAD/RCA	7 000	7 000	- 1 800	5 200
UNMIS	420	1 300	200	1 500
Atalanta		9 500	- 2 500	7 000
Allied Protector		2 000		2 000
Overige operaties Afrika	200	200		200
<i>Irak</i>				
NTM-I	400	400	400	800
<i>Perzische Golf</i>				
Overige operaties Perzische Golf				0
Overige operaties en kleine missies	5 810	3 920	- 330	3 590
Contributies en premies				
NAVO CRO/EU-contributies	16 000	13 200		13 200
Afdracht premie/koopsom pensioenen	7 000			0
Totaal operaties en contributies	312 820	376 500	- 4 990	371 510
Voorziening Crisisbeheersingsoperaties	13 280	600	19 083	19 683
Totaal uitgaven	326 100	377 100	14 093	391 193
Ontvangsten	1 407	1 407	14 093	15 500

Bedragen x EUR 1 000

Omschrijving	Programma-uitgaven	Totaal
Beleidsmatige mutaties		
EUFOR/TCHAD-RCA	- 1 800	- 1 800
Atalanta	- 2 500	- 2 500
Diverse mutaties	- 690	- 690
Voorziening crisisbeheersingsoperaties	19 083	19 083
Totaal beleidsmatige mutaties	14 093	14 093
Totaal mutaties	14 093	14 093

Toelichting

EUFOR/TCHAD

De raming voor 2009 is naar beneden bijgesteld. Dit wordt veroorzaakt

doordat het onderhoud en herstel van het ingezette materieel vertraging heeft opgelopen. De uitgaven schuiven door naar 2010.

Atalanta

Het mandaat van de missie Atalanta loopt tot medio december 2009. De financiële afwikkeling zal deels in 2009 plaatsvinden en deels doorschuiven naar 2010.

Diverse mutaties

Het betreft hier een aantal kleine wijzigingen in de uitvoering van diverse operaties.

Voorziening crisisbeheersingsoperaties

De voorziening crisisbeheersingsoperaties is naar boven bijgesteld. Dit komt met name doordat de stijging van de ontvangstenraming is verwerkt in de uitgavenraming.

Ontvangsten

De ontvangstenraming is naar boven bijgesteld. Dit is met name het gevolg van de van partnerlanden ontvangen vergoeding voor de ondersteuning in Afghanistan. Daarnaast is er een vergoeding ontvangen van de Verenigde Naties voor de Nederlandse inzet van personeel en materieel bij de UNIFIL-missie.

Beleidsartikel 21 Commando zeestrijdkrachten

Bedragen in EUR 1 000

Omschrijving	Stand ontwerp-begroting 2009	Stand 1e suppletoire begroting 2009	Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting 2009
Verplichtingen	599 530	587 470	23 096	610 566
Uitgaven				
Programma-uitgaven				
Commando Zeestrijdkrachten Nederland	522 858	508 450	21 047	529 497
Commando Zeestrijdkrachten Caribisch gebied	50 771	50 457	2 402	52 859
Militaire bijstand en steunverlening	0	0	0	0
Kustwacht Nederland	24 296	24 906	- 1 048	23 858
Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba	3 005	3 442	0	3 442
Totaal programma-uitgaven	600 930	587 255	22 401	609 656
Apparaatsuitgaven				
Staf Commando Zeestrijdkrachten	17 083	19 436	695	20 131
Bijdragen aan baten-lastendiensten	7 382	6 644	0	6 644
Totaal apparaatsuitgaven	24 465	26 080	695	26 775
Totaal uitgaven	625 395	613 335	23 096	636 431
Totaal ontvangsten	23 887	15 887	- 913	14 974

Bedragen x EUR 1 000

Omschrijving	Program- mauitgaven	Apparaatsuit- gaven	Totaal
Beleidsmatige mutaties			
Uitdeling loonbijstelling	19 838	695	20 533
Uitdeling prijsbijstelling	3 733		3 733
Vertraging project Uitbreiding Walradar	- 1 170		- 1 170
Totaal beleidsmatige mutaties	22 401	695	23 096
Totaal mutaties	22 401	695	23 096

Toelichting*Uitdeling Loon- en Prijsbijstelling*

Het betreft hier de uitdeling van de loon- en prijsbijstelling naar de defensieonderdelen.

Vertraging project uitbreiding Walradar

In de doorlooptijd van het project uitbreiding Walradar is vertraging opgetreden.

Ontvangsten

De ontvangsten van het CZSK worden neerwaarts bijgesteld met € 0,913 miljoen. Deze mutatie heeft betrekking op lagere personele ontvangsten.

Beleidsartikel 22 Commando landstrijdkrachten**Bedragen in EUR 1 000**

Omschrijving	Stand ontwerp- begroting 2009	Stand 1e suppletoire begroting 2009	Mutaties 2e supple- toire begroting	Stand 2e suppletoire begroting 2009
Verplichtingen	1 435 945	1 425 788	29 716	1 455 504
Uitgaven				
Programma-uitgaven				
Operationeel Commando LAS	1 071 491	1 060 004	27 099	1 087 103
Totaal programma-uitgaven	1 071 491	1 060 004	27 099	1 087 103
Apparaatsuitgaven				
Staf Commando LAS	255 032	256 362	3 472	259 834
Bijdragen aan baten-lastendiensten	24 838	24 838	- 855	23 983
Totaal apparaatsuitgaven	279 870	281 200	2 617	283 817
Totaal uitgaven	1 351 361	1 341 204	29 716	1 370 920
Totaal ontvangsten	18 215	18 215	- 2 121	16 094

Bedragen x EUR 1 000

Omschrijving	Program- mauitgaven	Apparaatsuit- gaven	Totaal
Beleidsmatige mutaties			
Uitdeling loonbijstelling	38 561	3 472	42 033
Uitdeling prijsbijstelling	6 538		6 538
Personeelsaantallen oefeningen	- 12 000		- 12 000
Diverse uitgaven	- 6 000		- 6 000
Paresto		- 855	- 855
Totaal beleidsmatige mutaties	27 099	2 617	29 716
Totaal mutaties	27 099	2 617	29 716

Toelichting*Uitdeling Loon- en Prijsbijstelling*

Het betreft hier de uitdeling van de loon- en prijsbijstelling naar de defensieonderdelen.

Personeelsaantallen oefeningen

Als gevolg van vacatures bij de operationele eenheden is de omvang van de eenheden in het oefenprogramma minder waardoor op de personele exploitatie minder uitgaven worden gedaan.

Diverse uitgaven

Het betreft lagere uitgaven voor onder andere opleidingen, persoonsgebonden uitgaven, infrastructurele voorzieningen en overig materieel.

Paresto

De uitgaven voor Paresto worden neerwaarts bijgesteld als gevolg van versoering van het aanbod.

Ontvangsten

De ontvangsten van het CLAS worden verlaagd met € 2,121 miljoen hetgeen betrekking heeft op lagere personele ontvangsten.

Beleidsartikel 23 Commando luchtstrijdkrachten**Bedragen in EUR 1 000**

Omschrijving	Stand ontwerp- begroting 2009	Stand 1e suppletoire begroting 2009	Mutaties 2e supple- toire begroting	Stand 2e suppletoire begroting 2009
Verplichtingen	732 016	722 047	21 662	743 709
Uitgaven				
Programma-uitgaven				
Commando Luchtstrijdkrachten Neder- land	606 389	596 420	21 566	617 986
Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba	0	0	0	0
Totaal programma-uitgaven	606 389	596 420	21 566	617 986
Apparaatsuitgaven				
Staf Commando Luchtstrijdkrachten	98 453	98 453	1 817	100 270
Bijdragen aan baten-lastendiensten	12 121	12 121	- 1 721	10 400
Totaal apparaatsuitgaven	110 574	110 574	96	110 670
Totaal uitgaven	716 963	706 994	21 662	728 656
Totaal ontvangsten	8 671	9 671	1 551	11 222

Bedragen x EUR 1 000

Omschrijving	Program- mauitgaven	Apparaatsuit- gaven	Totaal
Beleidsmatige mutaties			
Uitdeling loonbijstelling	16 036	1 817	17 853
Uitdeling prijsbijstelling	5 530		5 530
Paresto		- 1 721	- 1 721
Totaal beleidsmatige mutaties	21 566	96	21 662
Totaal mutaties	21 566	96	21 662

Toelichting*Uitdeling Loon- en Prijsbijstelling*

Het betreft hier de uitdeling van de loon- en prijsbijstelling naar de defensieonderdelen.

Paresto

De uitgaven voor Paresto worden neerwaarts bijgesteld als gevolg van versoering van het aanbod.

Ontvangsten

De ontvangsten van het CLSK worden per saldo verhoogd met € 1,551 miljoen. Dit heeft enerzijds betrekking op lagere personele ontvangsten. Anderzijds is compensatie verkregen uit het Europese Subsidie Fonds voor specifieke opleidingen.

Beleidsartikel 24 Commando Koninklijke marechaussee**Bedragen in EUR 1 000**

Omschrijving	Stand ontwerp- begroting 2009	Stand 1e suppletoire begroting 2009	Mutaties 2e supple- toire begroting	Stand 2e suppletoire begroting 2009
Verplichtingen	400 358	401 823	13 839	415 662
Uitgaven				
Programma-uitgaven				
Operationele taakvelden	353 032	354 054	12 750	366 804
Totaal programma-uitgaven	353 032	354 054	12 750	366 804
Apparaatsuitgaven				
Staf Koninklijke marechaussee	28 899	29 342	997	30 339
Bijdragen aan baten-lastendiensten	4 199	4 199	92	4 291
Totaal apparaatsuitgaven	33 098	33 541	1 089	34 630
Totaal uitgaven	386 130	387 595	13 839	401 434
Totaal ontvangsten	5 000	5 000	2 053	7 053

Bedragen x EUR 1 000

Omschrijving	Program- mauitgaven	Apparaatsuit- gaven	Totaal
Beleidsmatige mutaties			
Uitdeling loonbijstelling	10 594	997	11 591
Uitdeling prijsbijstelling	2 156	92	2 248
Totaal beleidsmatige mutaties	12 750	1 089	13 839
Totaal mutaties	12 750	1 089	13 839

Toelichting

Uitdeling Loon- en Prijsbijstelling

Het betreft hier de uitdeling van de loon- en prijsbijstelling naar de defensieonderdelen.

Ontvangsten

De ontvangsten van de KMAR worden per saldo verhoogd met € 2,053 miljoen. Dit heeft enerzijds betrekking op lagere personele ontvangsten. Anderzijds is compensatie verkregen uit het Europese Subsidie Fonds voor specifieke opleidingen.

Beleidsartikel 25 Defensie Materieelorganisatie

Bedragen in EUR 1 000

Omschrijving	Stand ontwerp-begroting 2009	Stand 1e suppletoire begroting 2009	Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting 2009
Verplichtingen	2 541 856	2 563 174	- 470 677	2 092 497
Uitgaven				
Programma-uitgaven				
Investeringsprojecten zee strijdkrachten	208 294	206 703	41 589	248 292
Investeringsprojecten land strijdkrachten	424 887	424 887	130 856	555 743
Investeringsprojecten lucht strijdkrachten	288 430	278 430	24 865	303 295
Investeringsprojecten Koninklijke marechaussee	12 295	12 295	214	12 509
Investeringsprojecten Defensiebreed	282 613	282 613	- 147 779	134 834
Investeringsprojecten overig	22 718	22 283	434	22 717
Logistieke ondersteuning zee strijdkrachten	248 156	259 656	2 689	262 345
Logistieke ondersteuning land strijdkrachten	311 456	311 456	15 549	327 005
Logistieke ondersteuning lucht strijdkrachten	261 112	259 342	20 118	279 460
Totaal programma-uitgaven	2 059 961	2 057 665	88 535	2 146 200
Apparaatsuitgaven				
Staf Defensie Materieelorganisatie	222 572	246 186	15 541	261 727
Bijdragen aan baten-lastendiensten	2 577	2 577	0	2 577
Totaal apparaatsuitgaven	225 149	248 763	15 541	264 304
Totaal uitgaven	2 285 110	2 306 428	104 076	2 410 504
Totaal ontvangsten	398 006	413 006	- 39 029	373 977

Bedragen x EUR 1 000

Omschrijving	Programma-uitgaven	Apparaats-uitgaven	Investeringsprojecten	Totaal
Beleidsmatige mutaties				
Uitdeling loonbijstelling		13 003		13 003
Uitdeling prijsbijstelling	43 535	2 538		46 073
Verwerving C-17 capaciteit			18 000	18 000
Bijstelling investeringsprojecten zee strijdkrachten			35 000	35 000
Bijstelling investeringsprojecten land strijdkrachten		120 000	120 000	
Bijstelling defensiebrede investeringsprojecten			- 155 000	- 155 000
Hogere personeelsgerelateerde uitgaven	10 000			10 000
Exploitatie onderhoud wapensystemen en voorraden	13 000			13 000
Exploitatie MilSatcom	4 000			4 000
Totaal beleidsmatige mutaties	70 535	15 541	18 000	104 076
Totaal mutaties	70 535	15 541	18 000	104 076

Toelichting

Uitdeling Loon- en Prijsbijstelling

Het betreft hier de uitdeling van de loon- en prijsbijstelling naar de defensieonderdelen.

Verwerving C-17 capaciteit

Het gaat hier om de investeringsbijdrage van het ministerie van Buitenlandse Zaken voor de Nederlandse deelname aan het C-17 initiatief van de NAVO om de strategische luchttransportcapaciteit te vergroten. Dit budget wordt toegevoegd aan de Investerings Luchtstrijdkrachten.

Bijstelling investeringsprojecten zeestrijdkrachten

Binnen de DMO wordt in 2009 gebruik gemaakt van een apart artikelonderdeel voor defensiebrede projecten. Voor lopende defensiebrede projecten is echter in 2009 nog gebruik gemaakt van de artikelonderdelen waar de projecten in eerste instantie zijn opgestart. Het gaat hierbij onder andere om de projecten NH-90, Milsatcom, Joint Support Ship, LC-Fregatten, Patrouillevaartuigen, Kwantitatieve versterking Mariniersbataljon en diverse kleinere projecten. Naast de daaruit voortvloeiende nodige herschikkingen tussen de investeringen Landstrijdkrachten, investeringen Zeestrijdkrachten en investeringen defensiebreed zijn ook diverse van deze projecten aangepast.

Bijstelling investeringsprojecten landstrijdkrachten

Binnen de DMO wordt in 2009 gebruik gemaakt van een apart artikelonderdeel voor defensiebrede projecten. Voor lopende defensiebrede projecten is echter in 2009 nog gebruik gemaakt van de artikelonderdelen waar de projecten in eerste instantie zijn opgestart. Het gaat hierbij onder andere om de projecten Titaan, Richtkijker wapen Schutter Lange Afstand (SLA), Mobile Combat training Centre, Panzerhaubitze 2000, Infanterie Gevechtsvoertuigen en diverse kleinere projecten. Naast de daaruit voortvloeiende nodige herschikkingen tussen de investeringen Landstrijdkrachten, investeringen Zeestrijdkrachten en investeringen defensiebreed zijn ook diverse van deze projecten aangepast.

Bijstelling defensiebrede investeringsprojecten

Binnen de DMO wordt in 2009 gebruik gemaakt van een apart artikelonderdeel voor defensiebrede projecten. Voor lopende defensiebrede projecten is echter in 2009 nog gebruik gemaakt van de artikelonderdelen waar de projecten in eerste instantie zijn opgestart. Het gaat hierbij onder andere om de projecten NH-90, Milsatcom, Titaan en Richtkijker wapen Schutter Lange Afstand (SLA) en diverse kleinere projecten. Naast de daaruit voortvloeiende nodige herschikkingen tussen de investeringen Landstrijdkrachten, investeringen Zeestrijdkrachten en investeringen defensiebreed zijn ook diverse van deze projecten aangepast.

Hogere personeelsgerelateerde uitgaven

Ten tijde van de eerste supplettoire begroting 2009 is aan het CDC het benodigde budget toegevoegd voor de verwachte uitgaven in verband met de schadeclaims uit het helikopterongeval in de Bommelerwaard. Dit budget werd in mindering gebracht op de personele exploitatie. Het totaalbedrag van de claims is lager dan verwacht. Daarnaast is de daling van de personeelsgerelateerde uitgaven echter minder dan was voorzien. Het deel van het budget dat niet nodig is voor de schadeclaims wordt daarom ingezet voor het compenseren van de hogere personele exploitatie op dit artikel.

Exploitatie onderhoud wapensystemen en voorraden

Het betreft hier de bijstelling van de uitgaven voor de instandhouding van

wapensystemen en de aankoop van extra reservedelen en voorraden voor diverse wapensystemen.

Exploitatie MilSatcom

Het betreft hier de exploitatie-uitgaven in 2009 voor de instandhouding van het recent ingestroomde MilSatcom-systeem.

Ontvangsten

De ontvangsten van de DMO worden verlaagd met € 39,029 miljoen. Deze mutatie heeft deels betrekking op lagere personele ontvangsten waarin opgesloten zit de lagere bijdrage ten aanzien van huisvesting. Voorts worden, als onderdeel van de herfasering van de verkoopopbrengsten in de begroting 2010, in 2009 de verkoopopbrengsten 2009 voor roerende zaken bijgesteld. Het betreft hier met name een nadere vaststelling van het verkoopschema van Tanks, Pantserhouwitzeren en F-16 vliegtuigen.

Beleidsartikel 26 Commando Dienstencentra

Bedragen in EUR 1 000

Omschrijving	Stand ontwerp-begroting 2009	Stand 1e suppletoire begroting 2009	Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting 2009
Verplichtingen	1 007 580	1 115 835	14 023	1 129 858
Uitgaven				
Programmauitgaven				
Bedrijfsgroep informatievoorziening	38 605	39 050	1 711	40 761
Bedrijfsgroep Transport	75 161	93 964	1 185	95 149
Bedrijfsgroep Gezondheidszorg	85 072	85 685	3 862	89 547
Bedrijfsgroep Facility Services	145 148	182 119	5 218	187 337
Bedrijfsgroep Personele diensten	100 824	146 824	- 17 071	129 753
Attachés	20 688	20 688	0	20 688
Investerings infrastructuur	276 610	270 131	- 44 000	226 131
Investerings informatievoorziening	78 934	78 934	15 900	94 834
Exploitatie informatievoorziening	91 169	94 859	20 000	114 859
Nederlandse Defensie Academie	57 859	58 838	1 625	60 463
Bedrijfsgroep ICT	16 186	16 186	155	16 341
Totaal programmauitgaven	986 256	1 087 278	- 11 415	1 075 863
Apparaatsuitgaven				
Staf Commando Dienstencentra	15 281	17 800	25 438	43 238
Bijdragen aan baten-lastendiensten	7 463	12 177	0	12 177
Totaal apparaatsuitgaven	22 744	29 977	25 438	55 415
Totaal uitgaven	1 009 000	1 117 255	14 023	1 131 278
Totaal ontvangsten	65 255	65 255	11 765	77 020

Bedragen x EUR 1 000

Omschrijving	Programma-uitgaven	Apparaats-uitgaven	Investerings	Totaal
Beleidsmatige mutaties				
Uitdeling loonbijstelling	15 285	1 126		16 411
Uitdeling prijsbijstelling	900	7 712		8 612
Strategische voorraden	1 400			1 400
Hogere personeelsgerelateerde uitgaven	10 000		10 000	
Claims DLD/waterschapbelasting		6 600		6 600
Bijstelling Bommelerwaard	- 20 000			- 20 000
Bijstelling infra investeringen			- 44 000	- 44 000
Bijstelling IV-investeringen			15 000	15 000
Exploitatiekosten voorbereiding ERP	20 000			20 000
Totaal beleidsmatige mutaties	17 585	25 438	- 29 000	14 023
Totaal mutaties	17 585	25 438	- 29 000	14 023

Toelichting*Uitdeling Loon- en Prijsbijstelling*

Het betreft hier de uitdeling van de loon- en prijsbijstelling naar de defensieonderdelen.

Strategische voorraden

De bij het CDC Militair Geneeskundig Logistiek Centrum opgeslagen en beheerde voorraad strategische goederen is opnieuw vastgesteld. Dit betekent dat er additionele uitgaven nodig zijn om de operationele voorraden voor gezondheidszorg bij te stellen.

Hogere personeelsgerelateerde uitgaven

Ten tijde van de eerste suppletoire begroting 2009 is aan het CDC het benodigde budget toegevoegd voor de verwachte uitgaven in verband met de schadeclaims uit het helikopterongeval in de Bommelerwaard. Dit budget werd in mindering gebracht op de personele exploitatie. Het totaalbedrag van de claims is lager dan verwacht. Daarnaast is de daling van de personeelsgerelateerde uitgaven echter minder dan was voorzien. Het deel van het budget dat niet nodig is voor de schadeclaims wordt daarom ingezet voor het compenseren van de hogere personele exploitatie op dit artikel.

Claims DLD/waterschapsbelasting

Betreft hier enerzijds extra uitgaven voor de centrale betaling van de waterschapsbelastingen. Anderzijds geeft de afwikkeling van een transportovereenkomst met Duitsland eenmalig hogere uitgaven.

Bijstelling Bommelerwaard

Ten tijde van de eerste suppletoire begroting 2009 is aan het CDC het benodigde budget toegevoegd voor de uitgaven in verband met de schadeclaims uit het helikopterongeval in de Bommelerwaard. Dit budget werd in mindering gebracht op de personele exploitatie van de defensieonderdelen. Het totaal bedrag van de claims is € 10 miljoen lager dan oorspronkelijk begroot en wordt aangewend voor de personele exploitatie. Het totaal van de claims (was € 46 miljoen) komt hiermee uit op € 36,0 miljoen. Daarnaast zal een deel van de claims pas na 2009 tot uitbetaling komen (€ 10 miljoen); dit budget wordt daarom doorgeschoven naar 2010.

Bijstelling Infra-investeringen

Op basis van het realisatiebeeld zijn de budgetten voor Infrastructurelevoorzieningen herzien. Diverse projecten worden neerwaarts bijgesteld. Het betreft hier onder meer de verwerking in 2009 van eerdere vertra-

gingen bij de projecten Herhuisvesting Plein/Kalvermarkt-complex, Huisvesting Joint Cis Group (onderdeel DTO) in Soesterberg, Uitbreiding legering Van Braam Houckgeest-kazerne Doorn en Renovatie Operationele School te Den Helder. Deels worden hiermee de lagere ontvangsten voor de verkoopopbrengsten in 2009 gecompenseerd.

Bijstelling IV-investeringen

Op basis van het realisatiebeeld worden de budgetten voor IV-investeringen bijgesteld. Het betreft met name het verwerken in 2009 van de eerdere besluitvorming waarmee de meerjarige budgetten voor het IV-investeringsproject ERP/M&F in lijn worden gebracht met de planning van het Programma SPEER.

Exploitatiekosten voorbereiding ERP

Als onderdeel van de intensiveringen uit de begroting 2008 wordt budget voor de exploitatievoorbereiding van de invoering van SAP/FINAD en overige voorbereidingen voor de invoering van ERP aan de centrale IV-exploitatie toegevoegd.

Ontvangsten

Deze mutatie is met name het gevolg van extra ontvangsten bij de bedrijfsgroep gezondheidszorg en de bijstelling van de initiële verdeling tussen de verkoopopbrengsten van roerende zaken bij de DMO en de verkoopopbrengsten van onroerende zaken bij het CDC.

Niet-beleidsartikel 70 Geheime uitgaven

Bedragen in EUR 1 000

Omschrijving	Stand ontwerp-begroting 2009	Stand 1e suppletoire begroting 2009	Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting 2009
Verplichtingen	1 760	2 203	45	2 245
Uitgaven				
Geheime uitgaven	1 760	2 203	45	2 245
Totaal uitgaven	1 760	2 203	45	2 245

Toelichting

Geheime uitgaven

Voor 2009 wordt het budget voor geheime uitgaven aangepast met de toegekende prijsbijstelling.

Niet-beleidsartikel 80 Nominaal en onvoorzien

Bedragen in EUR 1 000

Omschrijving	Stand ontwerp-begroting 2009	Stand 1e suppletoire begroting 2009	Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting 2009
Verplichtingen	86 104	230 372	- 236 787	- 6 415
Uitgaven				
Loonbijstelling	0	177 740	- 177 740	0
Prijsbijstelling	0	71 909	- 71 909	0
Nader te verdelen	72 088	- 35 112	27 093	- 8 019
Onvoorzien	14 016	15 835	- 14 016	1 819
Totaal uitgaven	86 104	230 372	- 236 572	- 6 200

Toelichting

Loonbijstelling

Deze mutatie heeft betrekking op de uitdeling van de loonbijstelling aan de defensieonderdelen.

Prijsbijstelling

Het betreft hier de vastgestelde uitdeling van de prijsbijstelling aan de defensieonderdelen.

Nader te verdelen en Onvoorzien

De mutatie van € 27,1 miljoen is het gevolg van het op dit artikel boeken van de hogere ontvangsten bij de defensieonderdelen voor een bedrag van € 6,8 miljoen. Het betreft daarnaast het resultaat (waar onder deerschikking van € 14,016 miljoen uit Onvoorzien naar Nader te verdelen) van de bij de defensieonderdelen verwerkte mutaties op grond van compensaties en herschikkingen van de exploitatie- en investeringsbudgetten bij de defensieonderdelen. Hierbij heeft een integrale defensiebrede afweging plaatsgevonden en past voor 2009 binnen de budgettaire kaders.

Niet-beleidsartikel 90 Algemeen

Bedragen in EUR 1 000

Omschrijving	Stand ontwerp-begroting 2009	Stand 1e suppletoire begroting 2009	Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting 2009
Verplichtingen	1 694 502	1 666 053	2 267	1 668 320
Uitgaven				
Apparaatsuitgaven				
Bestuursstaf	127 934	109 695	4 053	113 748
Militaire Inlichtingen-en Veiligheidsdienst	75 866	67 733	2 510	70 243
Bijdragen aan baten-lastendiensten	4 714	0	0	0
Totaal apparaatsuitgaven	208 514	177 428	6 563	183 991
Programma-uitgaven				
Pensioenen en uitkeringen	1 115 788	1 111 745	- 14 433	1 097 312
Wachtgelden, inactiviteitswedden en SBK-gelden	118 853	118 853	5 657	124 510
Ziektekostenvoorziening	12 329	12 329	0	12 329
Milieu-uitgaven	16 849	16 849	- 10 395	6 454
Subsidies en bijdragen	13 530	14 073	206	14 279
Bijdragen aan de NAVO	81 000	85 749	1 905	87 654
Internationale samenwerking	3 841	5 251	97	5 348
Wetenschappelijk onderzoek	79 738	79 738	3 458	83 196
Overige uitgaven	33 559	33 537	12 213	45 750
Totaal programma-uitgaven	1 475 487	1 478 124	- 1 292	1 476 832
Totaal uitgaven	1 684 001	1 655 552	5 271	1 660 823
Totaal ontvangsten	11 102	11 102	4 527	15 629

Bedragen x EUR 1 000

Omschrijving	Program- mauitgaven	Apparaatsuit- gaven	Totaal
Beleidsmatige mutaties			
Uitdeling loonbijstelling	23 476	5 665	29 141
Uitdeling prijsbijstelling	2 685	898	3 583
Overheveling tussen departementen	- 20 598		- 20 598
Vertraging windmolens en diverse projecten	- 10 595		- 10 595
Bijstelling pensioenen en uitkeringen	- 9 000		- 9 000
Legermuseum	3 000		3 000
Afwikkeling ziektekosten	4 000		4 000
Diverse overige mutaties	5 740		5 740
Totaal beleidsmatige mutaties	- 1 292	6 563	5 271
Totaal mutaties	- 1 292	6 563	5 271

Toelichting*Uitdeling Loon- en Prijsbijstelling*

Het betreft hier de uitdeling van de loon- en prijsbijstelling naar de defensieonderdelen.

Overheveling tussen departementen

Het betreft hier de bijdrage van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in verband met de maatschappelijke innovatieagenda Veiligheid voor de uitvoering van het project Intelligent-Bridge. Daarnaast worden op grond van het vermoedelijk beloop 2009 van de uitgaven voor pensioenen en uitkeringen de budgetten bijgesteld. Dit resulteert in dat het niet-relevante deel daarvan verlaagd wordt met € 22,198 miljoen ten gunste van het generale beeld.

Vertraging windmolens en diverse projecten

Het betreft hier de vertraging in de uitvoering van het project Windturbines Coevorden en de bijstelling van verschillende kleinere projecten zoals rekenmodel radarverstoring, restwarmte legeringsgebouwen en ondergrondse afvalcontainers.

Bijstelling pensioenen en uitkeringen

Op grond van het vermoedelijk beloop 2009 van de uitgaven voor pensioenen en uitkeringen zijn de budgetten bijgesteld. Dit resulteert in dat het relevante deel verlaagd wordt met € 9,0 miljoen.

Legermuseum

Het betreft hier de vereffening van een aan het Legermuseum betaald voorschot. Ook is de recent aangeschafte collectie (Visser II) eigendom van Defensie geworden waardoor Defensie verantwoordelijk is voor de financiële afwikkeling.

Afwikkeling ziektekosten

De toevoeging aan het budget voor defensiebrede uitgaven voor de afwikkeling van ziektekosten van militairen houdt verband met varen, inzet, vliegen en oefenen (VIVO).

Diverse overige mutaties

Doordat in 1992 bij een Europese aanbestedingsprocedure via het Nederlands Inkoop Centrum de procedures niet juist zijn gevolgd, dient een schadevergoeding betaald te worden. Daarnaast heeft er een herschikking naar dit artikel plaatsgevonden in verband met de uitgaven voor sociaal flankerend beleid.

Ontvangsten

Deze mutatie is een saldo van de lagere personele ontvangsten en de verhoging van de ontvangsten door een Franse bijdrage in de vernieuwing van de brandstofpijpleiding tussen Nederland en België.